

Aida Eyvazlı

(əvvəlki ötən sayımızda)

Onun gəlişi bu həyatı toy-bayrama bürüyürdü. Bir dəfə də evə gələndə, oturub elə bu ağacın altında söhbət etmişdik. Deyirdi ki, ana, elə ailələr var ki, uşaqları şəhid, ya da həlak olur, tabutu evlərinə aparanda, valideynləri zabitlərə, əsgərlərə hücum edirlər, bu çox pis işdir. Yazıq əsgər neyləsin ki? Mən də deyirdim ki, ay oğul, sən bu sözləri mənə niyə deyirsən ki? O da cavab verirdi ki, ay ana, belə hadisələr başımıza gəldiyi üçün deyirəm ki, biləsən, bu cür ağır günlərdə o tabutu gətirən əsgər ikiqat əzab çəkir. Yaxın dostu, xidmət yoldaşını itirmək ağır məsələdir... İndi ölümündən sonra onun hər sözünü xatırlayıram... Fikirləşirəm ki, Pəncəli mənə öz söhbətləri ilə kitablar qoyub gedib, hər xatirəsi bir kitablıq vəsiyyət və nəsihətdir...

Söhbətə Pəncəlinin böyük

dən həlak olar... Əslində qardaşım şəhidliyi özü arzulanmışdı. İndi sosial şəbəkələrdə, saytlarda Pəncəlinin öz toy günündə dediyi sözləri paylaşılır və bütün dünya onu dinləyib. Orada qardaşım deyir ki: "Dostlar, həqiqətən, bəzi şeylər var ki, bizim əlimizdə deyil. Amma mən sidqi-ürəklə deyirəm, hər zaman, hər an xalqım üçün, torpağım üçün, vətənim üçün canımdan, qanımdan keçməyə hazırım. Həmişə özümə arzu etmişəm ki, vətənim üçün şəhid olum, tabutum Azərbaycan Respublikasının üçrəngli, ay-üldüzlü bayrağına bükülüb dəfn olunmağa aparılınsın..."

Bəzən Tanrı insanların arzularını bir göz qırpımında yerinə yetirir. Pəncəli Teymurovu da Tanrı öz dərgahına, bəlkə, ona görə tez apardı.

millə atası da evdə oturmuşdular. Qarı-pəncərəni taybatay açdıq, quş evdən çıxmıdı. Başladı başımın üstündə qanad çalmağa. Bir də gördüm ki, Famil qışqırır: "Ay ana, evimiz yığılıb, ay ana tifaqımız dağılıb... Pəncəli ölüb..." Haraydan ürəndim, başımı götürüb həyəətə çıxanda gördüm ki, həyəət adamla doludur. Bir nəfər dedi ki, icra nümayəndəliyindən deyirlər ki, qardaşı və atası gəlib yolda tabuta baxsınlar, sonra həyəətə aparaq. Özümü ələ alıb təmkinimi pozmadım, dedim ki, oğlumun tabutunu gətirin, açın, özüm də baxım... Pəncəli ölümündən əvvəl mənə nəsihətini etmişdi. Onun sözləri qulaqlarımda cingildədi. Sakitcə balamın buz kimi üzünə baxdım. Dedim, aparın, dəfn edin. Dərd mənim dərdim-

Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə "İgidliyə görə" medalı ilə təltif olundu. Ölümündən sonra isə yenə ölkə rəhbərinin təqdimatı ilə "Vətən uğ-

Müdafie Nazirliyinin baş inspektoru, marşal İvan Baqramyana təqdim etmişdi. Lakin neçə il gözləsə də, bu təqdimat baş tutmamışdı. Sonra isə SSRİ Silahlı

Düşmənin qorxulu yuxusu Pəncəlini bir də yada salaq

qardaşı Elburas Teymurov da qoşuldu:

- Bir dəfə kiçik qardaşımız Əfrailə kimin ona borclu olduğunu, özünün kimə borclu qaldığını sadələmişdi. Əfrail də bunu nə üçün dediyini soruşanda, cavab vermişdi ki, qardaş, bilməyin yaxşıdır. Sonra da əlavə etmişdi ki, biz bu canı vətənə qurban demişik, bir gün gedib dönməyə də bilirik...

Qardaşım axırıncı dəfə mart ayının 24-də bizimlə danışıdı. Əslində onu gec-gec görməyə, günlərlə telefonunun susmasına alışmışdıq. Tərtər istiqamətində döyüş dostları – Murad Mirzəyev, Samid İmanov, Mühüd Orucovla birgə Talış yüksəkliyinin, Seysulanın alınmasında iştirak etmişdilər. Əməliyyatları da çox uğurla aparmışdılar.

Onlar getdikləri yerdən hər zaman "əlidlolu" qayıdırdılar, düşmənin qarışıq yuxularına, qorxulu gecələrinə çevrilmişdilər. Onlar ölmək üçün deyil, vətən torpağını geriyyə qaytarmaq üçün 24 ildən artıq gözlədikləri döyüşə atılmışdılar və mərdi-mərdənə şanlı bir tarixi yazmışdılar. Bir qoşun əsgər gəlsəydi, o igidlərlə bacara bilməzdilər. Onlar gecənin bağırını yaran əməliyyatçılar idilər. Qardaşım aprelin 3-də həlak olubmuş, bizim isə heç nədən xəbərimiz yox imiş. Çünki biz heç vaxt təsəvvürümüzə gətirə bilməzdik ki, pəhləvan və şir cüssəli, xüsusi təyinatlıların əfsanə giziri olan qardaşım, nə vaxtsa erməni gülləsinin

Bir nəfər dedi ki, icra nümayəndəliyindən deyirlər ki, qardaşı və atası gəlib yolda tabuta baxsınlar, sonra həyəətə aparaq. Özümü ələ alıb təmkinimi pozmadım, dedim ki, oğlumun tabutunu gətirin, açın, özüm də baxım... Pəncəli ölümündən əvvəl mənə nəsihətini etmişdi. Onun sözləri qulaqlarımda cingildədi. Sakitcə balamın buz kimi üzünə baxdım. Dedim, aparın, dəfn edin. Dərd mənim dərdimdir, onu oğlumun adına layiq çəkməliyəm. Kaş ki, ölməyəydilər... O zabitlər, o gizirlər bu dövlətin gərəyi, sütunu idilər. Oğlum 17 yaşından vətəni qorumağa başladı, bizi yox, vətəni seçdi. Vətəni qorudu. Bir çox xarici ölkələrdə təlimlər keçdi...

Pəncəlinin anası Vahimə bibi söhbətə müdaxilə etdi:

- Həmin aprel günlərində bir də baxdım ki, televizorda şəhidlərin olması haqqında xəbərlər gəlir. Artıq oğlumla xidmət edən zabit və gizirlərin adlarını çəkirdilər. Deyirdilər ki, şəhid olublar. Onlara bu həyətdə o qədər qulluq eləmişdim ki... Özümə zülm etdim. Əllərim göydə, dizlərim yerdə qaldı. O soyuq, qarlı qış günlərində nə evdə duruş gətirə bildim, nə çöldə. Hava da birdən-birə dəyişdi, qar yağmağa başladı. Dedim, görəsən bir dəfə Pəncəlinin səsini eşidə bilərəmmi... Aprelin 3-nə kimi zəng çaldıq, cavab vermədi. Ancaq özümü sakitləşdirirdim ki, Pəncəliyə heç bir şey olmaz. Yoxluğunu qətiyyənlə ağıma gətirmirdim. Elə hey, gözümdə yolda, qulağımda səs idi. Aprelin 10-u axşam saat 5 olardı. Ürəyim köksümdə çırpınırdı. Bu evin qapılarını açıb çölə çıxmaq istədim. Bu zaman bir quş içəri keçdi. Gəlinə dedim ki, ay qız, pəncərəni aç, o quşu burax havaya, burda ürəyi partlayar. Fa-

dir, onu oğlumun adına layiq çəkməliyəm. Kaş ki, ölməyəydilər... O zabitlər, o gizirlər bu dövlətin gərəyi, sütunu idilər. Oğlum 17 yaşından vətəni qorumağa başladı, bizi yox, vətəni seçdi. Vətəni qorudu. Bir çox xarici ölkələrdə təlimlər keçdi. Türkiyənin Özəl Küvvətlər Komandanlığının "Yurdda sülh, cahanda sülh" adlı medalına layiq görüldü. Xüsusi əməliyyatları uğurla başa vurduğundan 2015-ci ildə Azərbaycan

runda" medalı ilə qiymətləndirildi. Mən dövlətimizdən oğlumun xatirəsinin yaşaması üçün adının əbədləşdirilməsini istəyirəm. Çünki bu tarix bizim silinməyən şərəf tariximizdir.

Pəncəlinin döyüşlərdə göstərdiyi şücaət 1941-1945-ci illərdə şücaət göstərən qəhrəmanlarla – Həzi Aslanovla, Ziya Bünyadovla bərabər tutulur. duğunu dedi. Onu da bildim ki, Nurməmməd kişinin atası Hənəfə kişi də elə Həzi Aslanovun komandirlik etdiyi 416-cı Taqanroq diviziyasında atıcı olub. Əzərud kəndində Pəncəli Teymurov ocağında söhbət zamanı dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanov barədə maraqlı tarixi bir faktı xatırladılar:

Qüvvələri Qərargahının baş katebi, marşal Sergey Fyodoroviç Axromeyevə həmin sənədləri çatdırmışdı. Yəhudi kökənli Axromeyev Mərkəzi Komitədə oturan ermənilərdən fərqli olaraq, həm Həzi Aslanova, həm də ki, Azərbaycan xüsusi məhəbbəti olan bir şəxsiyyət idi. O, Musa Bağırovun məktub və təqdimatlarını diqqətdə saxlayıb, Mixail Qorbaçovun köməkçisi erməni Anostas Mikoyanın başı üstündən SSRİ-nin prezident Mixail Qorbaçova təqdim edə bilməmişdi. Aradan ötən uzun illər ərzində Mərkəzi Komitədə kök salan ermənilər azərbaycanlılara aid sənədləri hər zaman məhv etməyə çalışmışdılar. Yalnız bu təqdimatdan sonra Mixail Qorbaçov 1991-ci il iyunun 21-də Həzi Aslanovun İkinci dəfə Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülməsi barədə qərarı təsdiqləmişdi. Bu qərar o vaxtkı "Zaman" proqramında səslənəndən sonra erməni düşmənlərimiz Şahnazarov, Aqanbəkyan bizim ünvanımıza böhtanlı və qərəzli yazılar yazdılar, lakin biz hədəfimizə nail olmuşduq. Arxivlər açıldıqdan sonra o da məlum oldu ki, Həzi Aslanovun döyüşdə həlak olması planını da elə ermənilər özləri təşkil etmişdilər...

Yəni, onu demək istəyirəm ki, bu kəndin hər qarışı, hər ocağı qəhrəmanlar yetişdirir. Kəndimizin tarixi eramızdan əvvəl II minilliyə gedib çıxır. Tarixi öyrənmək üçün həmin yerin maddi mədəniyyət nümunələrinə baxmaq yetərlidir. Bizim ən qədim tarixi abidələrimiz qəbirlərdir. Eyni zamanda, eramızdan əvvəl IV-II minilliyə, tunc dövrünə aid bəzək və məişət əşyaları da aşkarlanıb və bütün bunlar bu dağların sirlə dolu olduğunu sübuta yetirir. Kəndimizin ərazisində yaşayış mərhələləri iki-üç dəfə dəyişilib. Müharibələr olub, bu torpağı gah səlcuqlar istila ediblər, gah da ərəblər burada hökmran olublar. Ərdəbildən, Gilandan kəçənlərin də izlərini sezmək mümkündür. Biz Az və ya Əz tayfalarından qalanlarıq. O tayfalar da buraya Qaradağdan - talışca "Siya Kuh" deyilən yerlərdən gəlmişlər.

(ardı gələn sayımızda)